

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИШІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ліло Г.Я.,

*здобувач вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта
(Технологія виробництва і переробка продуктів сільського господарства)»,
Миколаївський національний аграрний університет*

Ткачова Є.С.,

*здобувач вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта
(Технологія виробництва і переробка продуктів сільського господарства)»,
Миколаївський національний аграрний університет*

В сучасній педагогічній практиці і в педагогічній науці одне з головних місць займає саме проблема освітнього середовища. Для проектування освітнього середовища потрібно приділяти головну увагу в значному обсязі різного профілю навчального середовища, при різнорівневих навчальних ресурсах в просторовому предметному компоненті.

Освітнє середовище – це цілісна, системна організаційна діяльність як для студентів, так і для навчальних і відповідних структурних організацій, в українському словнику, який складається з 20-ті томів трактується слово «середовище» як сукупність природних умов, у яких проходить життєдіяльність якого-небудь організму, наприклад з точки зору (з публ. літ) – це організм немислимий без потрібних для його існування умов зовнішнього середовища [1].

Середовище забезпечує функціонування поглиблених в ній об'єктів в результаті невідомих закритих систем, а будь-яка відкрита система існує за рахунок активного балансу, і воно підтримується під час обміну з оточуючою її системою. Адже середовище – це не просто сукупність яких-небудь причин, на які реагує людина в процесі життєдіяльності, але це така система де проходить взаємодія людини зі світом.

У сучасній педагогіці і психології поняття «середовище» займає важливе місце, і визначається, що середовище – навколишній простір соціальної людини, і це особиста зона безпосередньої активності індивіда, його найближчого розвитку і особистих дій.

Керницький О. М. висловив свою думку, що досліджувати середовище як педагогічний феномен – це означає виявити його можливості як джерело професійного й особистісного досвіду, стимулів самореалізації майбутнього фахівця в професійно значущих ситуаціях. На його думку сучасний етап науково педагогічних досліджень характеризується орієнтацією на цілісність в оцінці фахівців особистісного зростання фахівця, що спонукає звернутися й до феномену середовища.

Дослідник Керницький О. М. вважає, що проблема дослідження полягає у визначенні природи й розвиваючих можливостях освітнього середовища ВНЗ як ресурсу якості професійної підготовки фахівців, а також концептуального підходу до проектування й реалізації освітнього потенціалу середовища [3].

Реалізація функцій освітнього середовища такі:

- адаптивне – забезпечує оптимальні умови для входження суб'єкта в навчальний процес з урахуванням нових умов і цілей діяльності;

- соціокультурний – передача і засвоєння соціальних і культурних норм від попереднього покоління до нового, орієнтація на входження особистості в культуру;

- інтегративна – це коли людина реагує більш на когнітивне представлення про обставини; більша частина людського знання когнітивнонепрямий; почуття, думки і форма самої поведінки взаємозв'язані, що і забезпечує цілісне відображення прояву навколишніх подій;

- професійно-особистий розвиток – невід'ємна категорія особистісного розвитку середовища, викладання в якій засновано на гуманітарно-особистісній парадигмі.

Сучасний дослідник Братко М. В. надав таку думку, що освітнє середовище ВНЗ багатосуб'єктне та багатопредметне системне утворення, що має можливості цілеспрямовано впливати на професійно-особистісний розвиток майбутнього фахівця, забезпечуючи його готовність до професійної діяльності та продовження навчання, успішного виконання соціальних ролей та самореалізації у процесі життєдіяльності.

Дослідник вважає, що освітнє середовище за своєю природою – це комплекс умов, можливостей і ресурсів: матеріальних, фінансових, технологічних, репутаційних, особистісних і організаційних, особистісно для освіти, і що це скликалось цілеспрямовано в установі, яка виконує навчальні функції щодо надання вищої фахової освіти, і що забезпечує можливості для загальнокультурного та особистісного розвитку суб'єктів навчального процесу [2].

Тож розглянувши питання психолого-педагогічний феномен в освітньому середовищі вищих закладах, ми прийшли до такого висновку, що освітнє середовище ВНЗ відображає цілісні тенденції професійної і наукової системи і в той же час відображається і реалізується через взаємовідносин між суб'єктами навчального процесу, їх безпосередня взаємодія і є якістю і ефективністю.

Список використаних джерел:

1. [Електронний ресурс] [https:// 1677.slovaronline.com](https://1677.slovaronline.com).
2. Братов М. В. Освітнє середовище вищого навчального закладу: Функціональний фспект. // Педагогічний процес: Теорія і практика, № 1-2 (46-47), 2015. Точка доступу: file:///C:/Users/Admin/Desktop/pptp_2015_1-2_4.pdf
3. Керницький О. М. Освітнє середовище вищого навчального закладу як педагогічний феномен. [Електронний ресурс] / О. М. Керницький // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – 2013. - № 38-39. – с. 43-50. – режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2013_38-39_8.

*Науковий керівник: С.Б. Літвінчук канд. пед. наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет*